

UCHWAŁA NR II/9/2025

RADY GMINY MARKUSY

z dnia 26 lutego 2025 roku

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej“ na terenie Gminy Markusy na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r., poz. 1465), oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1673) Rada Gminy Markusy uchwala, co następuje:

§1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2025-2030 stanowiący załącznik nr 1 do Uchwały.

§2.

Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Markusy.

§3.

Traci moc uchwała Nr II/12/2021 Rady Gminy Markusy z dnia 26 marca 2021 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2025.

§4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Tomasz Marecki
Tomasz Marecki

Uzasadnienie

Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) została zmieniona ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. Dokonano zmiany terminologii dotychczas stosowanej w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez zastąpienie pojęcia „przemoc w rodzinie” na pojęcie „przemoc domowa”, rozszerzono również zbiór osób, których będą dotyczyły zmienione przepisy. Zastąpiono definicję przemocy w rodzinie na definicję przemocy domowej, zgodnie z zapisami konwencji stambulskiej.

Niniejszy program określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą i osób ją stosujących.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673.) do zadań własnych gminy należy obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, między innymi poprzez opracowanie i realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej. Program określa wachlarz zaplanowanych działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Markusy oraz stworzenie jednolitego i profesjonalnego systemu pomocy dla osób uwikłanych w zjawisko przemocy domowej. Wobec powyższego przyjęcie niniejszej Uchwały jest zasadne.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Tomasz Marecki
Tomasz Marecki

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr II/9/2025
Rady Gminy Markusy
z dnia 26.02.2025 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i
Ochrony Ofiar Przemocy Domowej
na terenie Gminy Markusy
na lata 2025 — 2030

Markusy, luty 2025 r.

I. WSTĘP

Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej należy do zadań własnych gminy, co wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Przytoczona ustawa szczegółowo określa zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doświadczających przemocy domowej oraz zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc domową.

Samorząd Gminy Markusy podejmuje działania, których celem jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej oraz negatywnym konsekwencjom za tym idącym. Nie budzi wątpliwości fakt, że zadaniem instytucji i organizacji publicznych jest ochrona osób przed przemocą w tym również przed krzywdzeniem ze strony osób bliskich.

Ustrojową zasadą jest także szczególna pomoc ze strony władz publicznych dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej (art. 71 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej). Rodziny doznające przemocy pozostają w trudnej sytuacji społecznej co jest podstawą do udzielenia im szczególnej pomocy przy użyciu metod i narzędzi określonych w obecnie obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc domowa jest poważnym problemem społecznym, który dotyka wielu rodzin, a jej skutki mogą być tragiczne zarówno dla osób doznających przemocy, jak i dla całego środowiska rodzinnego. Właściwe funkcjonowanie rodziny opiera się na wzajemnym szacunku, zaufaniu i wsparciu, które są kluczowe dla zdrowego rozwoju jej członków. Kiedy te fundamenty są naruszane przez przemoc, dochodzi do wielu negatywnych konsekwencji, takich jak traumy emocjonalne, problemy zdrowotne, a także zakłócenie relacji rodzinnych.

Kobiety stanowią większość ofiar przemocy domowej, co jest wynikiem wielu czynników np. stereotypów czy norm społecznych. Warto zauważyć, że przemoc domowa nie ogranicza się tylko do kobiet – mężczyźni również mogą być ofiarami, choć ich sytuacja często bywa marginalizowana. Dodatkowo, dzieci, osoby starsze i osoby z niepełnosprawnościami są szczególnie narażone na przemoc, co wymaga szczególnej uwagi ze strony instytucji społecznych i systemu wsparcia.

W celu przeciwdziałania przemocy domowej, niezbędne jest podejmowanie działań na wielu płaszczyznach, w tym edukacja, wsparcie psychologiczne, interwencje prawne oraz programy profilaktyczne. Ważne jest, aby tworzyć bezpieczne miejsca, w których osoby doznające przemocy domowej mogą szukać pomocy, a także promować świadomość społeczną na temat skutków przemocy i metod jej zapobiegania.

Rola rodziny w kształtowaniu zdrowych relacji oraz wspieraniu rozwoju jednostki jest nie do przecenienia. Dlatego tak istotne jest, aby każda rodzina miała możliwość funkcjonowania w atmosferze miłości, zrozumienia i bezpieczeństwa. W przeciwnym razie, przemoc domowa staje się nie tylko osobistym dramatem, ale także problemem społecznym, który wymaga zbiorowej reakcji i odpowiedzialności.

Przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) wprowadzają rozszerzenie kręgu osób doznających przemocy domowej, zwłaszcza o byłego małżonka, byłego partnera lub innego członka rodziny, niezależnie od faktu zamieszkiwania z osobą stosującą przemoc domową. Szczególna ochrona i wsparcie powinny być dedykowane małoletnim, zarówno doznającym przemocy domowej, jak i będącym świadkami przemocy, którzy zgodnie ze zmianami ustawowymi są uznawani jako osoby doznające przemocy domowej.

Na podstawie znowelizowanych przepisów prawnych „przemoc w rodzinie“ została zastąpiona pojęciem „przemoc domowa“. Zmiana ta zapewnia właściwe spojrzenie na jednostkę doświadczającą przemocy, a nie tylko na rodzinę jako taką, w której przemoc występuje. Osobami doświadczającymi przemocy w związkach bliskich, jak i osobami stosującymi przemoc są konkretne – indywidualne – osoby, a jej przyczyną nie są tylko dysfunkcje rodziny.

Konwencja stambulska definiuje przemoc domową *jako wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi lub obecnymi małżonkami lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielili miejsce zamieszkania, czy też nie*. Przepisy ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 535) wprowadzają rozszerzenia dotychczasowych form przemocy domowej o dwie kolejne, tj. przemoc ekonomiczną i cyberprzemoc, a także zakres podmiotowego zastosowania ustawy. Krąg osób, na które oddziałują zmienione przepisy to

obecnie także: były małżonek, były partner lub inne osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania.

Zgodnie ze znowelizowanymi przepisami, do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- opracowywanie i realizacji programów przeciwdziałania przemocy domowej.

II. CHARAKTERYSTYKA PRZEMOCY DOMOWEJ

Przemoc w rodzinie jest rezultatem wielowiekowego społecznego przyzwolenia na krzywdzenie ludzi, zwłaszcza tych najbliższych, w szczególności kobiet i dzieci. W wielu społecznościach akceptowane jest stosowanie przemocy fizycznej oraz przekonanie o dominującej roli mężczyzny w rodzinie. Ponadto powszechne przekonanie, że sprawy rodzinne powinny pozostawać w sferze prywatnej, prowadzi do poczucia bezkarności sprawcy przemocy oraz bezradności ofiary. Wzmacnia to również opór innych osób przed ingerowaniem w tzw. cudze sprawy rodzinne. W środowiskach, gdzie przemoc jest społecznie akceptowana, osoby doświadczające przemocy rzadko mogą liczyć na pomoc z zewnątrz, a sprawcy nie obawiają się presji ze strony otoczenia, aby zmienić swoje zachowanie. Ważnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy domowej jest stres związany z obecną sytuacją socjalno-ekonomiczną. Problemy takie jak bezrobocie, trudności finansowe, mieszkalne czy zdrowotne, a także kumulacja różnych kłopotów, mogą prowadzić do frustracji, co z kolei sprzyja wystąpieniu przemocy domowej. Osamotnienie osoby znajdującej się w trudnej sytuacji życiowej, izolacja oraz brak wsparcia znacząco wpływają na nasilenie zachowań przemocowych.

Przemoc charakteryzuje się dominacją jednej strony nad drugą. Zawsze to osoba stosująca przemoc ma przewagę. Jej celem jest wyrządzenie szkody ofierze, spowodowanie bólu, zadanie cierpienia oraz poniżenie. Osoba, która stosuje przemoc, zagraża zdrowiu i życiu swojej ofiary, przy tym jest świadoma swoich działań. Przemoc jest działaniem zamierzonym i świadomym, mającym na celu kontrolowanie oraz podporządkowanie osoby, która jej

doświadcza. Przemoc przejawia się w naruszaniu praw osobistych drugiego człowieka, manipulacji, ignorowaniu dobra innych oraz powodowaniu cierpienia.

III. DEFINICJA PRZEMOCY DOMOWEJ

W świetle przepisu art. 2 ust. 1 znowelizowanej ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024r. poz. 424 ze zm.) przez przemoc domową - należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

IV. FORMY PRZEMOCY

Rozróżniamy następujące formy przemocy domowej:

- Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.
- Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.
- Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych.
- Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych,

demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

- Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęć lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają, ośmieszają i inne.
- Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

Cykl przemocy składa się z trzech powtarzających się faz:

- faza budowania napięcia — stopniowy wzrost napięcia i agresywności osoby stosującej przemoc,
- faza eskalacji – wybuch gwałtownej przemocy, zagrażającej życiu, zdrowiu osoby doznającej przemocy
- faza miesiąca miodowego – osoba stosująca przemoc wyraża żal, przeprasza za swoje zachowanie.

V. DIAGNOZA SYTUACJI

Przemoc domowa w Polsce, podobnie jak w wielu innych krajach, stanowi istotny problem społeczny, który wymaga kompleksowych działań na różnych płaszczyznach społeczeństwa. Istotnym czynnikiem wpływającym na występowanie przemocy domowej jest dziedziczenie wzorców przemocy z otoczenia, w którym się dorasta. Dzieci, które są świadkami lub ofiarami przemocy w swoich domach, przyswajają zachowania dorosłych, ucząc się, że przemoc jest akceptowalnym sposobem rozwiązywania konfliktów.

Badania przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej dotyczące przemocy w rodzinie wykazały, że większość Polaków nie postrzega tego zjawiska w sposób stereotypowy i jest w stanie rozpoznać zachowania świadczące o jego występowaniu (85%-

90%). Mimo to, około 10% dorosłych wciąż uważa pewne formy przemocy za akceptowalne. Analizy wskazują na różnice w postrzeganiu przemocy między kobietami a mężczyznami. Na przykład, 13% mężczyzn i tylko 5% kobiet zgadza się z twierdzeniem, że „Rodzice mają prawo bić swoje dzieci”. Ogólnie rzecz biorąc, mężczyźni częściej akceptują przejawy przemocy badane w tym kontekście. Osoby, które są świadkami przemocy w swoim otoczeniu, często czują strach przed reakcją lub nie wiedzą, jak powinny zareagować. Dlatego działania edukacyjne i kampanie społeczne powinny być skierowane do świadków przemocy. Wśród tych, którzy byli świadkami przemocy, wiele osób nie podjęło żadnych działań z powodu obaw przed wtrącaniem się, reakcją innych lub strachu. Respondenci niemal jednomyślnie uznali, że każdy, kto zauważy przemoc wobec dziecka, powinien zareagować.

Z badań dotyczących przemocy wobec dzieci wynika, że najczęściej występującą formą przemocy domowej jest przemoc psychiczna, a następnie zaniedbanie. Częściej sprawcami przemocy są mężczyźni.

W badaniach uwzględniono również osoby starsze i niepełnosprawne. Okazało się, że wśród osób z niepełnosprawnościami najczęściej występującą formą przemocy była przemoc psychiczna i fizyczna. U osób starszych przemoc psychiczna, fizyczna i ekonomiczna występowały w tej kolejności. Badania pokazują, że różne formy przemocy często współwystępują i są stosowane naprzemiennie wobec tej samej osoby.

Sprawcami przemocy wobec osób starszych i niepełnosprawnych są najczęściej mężczyźni, tacy jak mężowie, partnerzy, ojcowie czy synowie. Najczęściej zgłaszane przejawy przemocy to znieważanie, wyzwiska, ośmieszanie, lekceważenie, zastraszanie, szantażowanie, zabieranie lub używanie mienia bez zgody, a także popychanie, szturchanie i odbieranie pieniędzy.

Gmina Markusy na dzień 31 grudnia 2024 r. liczyła 3 907 mieszkańców. Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie Gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie, najbliższym otoczeniu czy też w szkole. Rozmiar bezrobocia i ubóstwo powodują dużą marginalizację jednostek i grup społecznych, oraz rozwarstwienie społeczne przez co stają się najtrudniejszymi problemami lokalnymi.

Negatywne skutki bezrobocia to:

1. pogorszenie sytuacji materialnej osoby/rodziny,
2. pogorszenie stanu zdrowia,
3. pogorszenie relacji między członkami rodziny,
4. wzrost występowania zachowań patologicznych np. alkoholizm, przemoc.

Odpowiedzialność za przemoc domową spoczywa wyłącznie na osobie, która ją stosuje. Utrata pracy często wywołuje negatywne emocje, z którymi jednostka nie potrafi sobie poradzić. W rezultacie może sięgać po alkohol, co prowadzi do konfliktów w domu. Zajmowanie się sprawami związanymi z przemocą jest skomplikowane i czasochłonne. Coraz częściej sąsiedzi czy znajomi zgłaszają przypadki przemocy w rodzinach z problemami destrukcyjnymi. Wykrywanie przemocy w rodzinach zamożnych, zamieszkujących osiedla domków jednorodzinnych, gdzie członkowie często pełnią wysokie stanowiska, jest znacznie trudniejsze. W takich środowiskach zjawisko przemocy pozostaje nadal tematem wstydlwym, zwłaszcza dla ofiar. Przemoc domowa prowadzi także do problemów zdrowotnych, zarówno fizycznych, jak i emocjonalnych, co może skutkować rezygnacją z poszukiwania pomocy oraz przekonaniem, że sytuacja nigdy się nie zmienia.

Ze zjawiskiem przemocy domowej na terenie Gminy Markusy spotykają się przedstawiciele Policji, pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, przedstawiciele ochrony zdrowia, pracownicy szkół, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kuratorzy sądowi.

Z informacji przekazanych przez Zespół Interdyscyplinarny w Markusach wynika, że w 2024 roku odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i 21 posiedzeń Grup Diagnostyczno- Pomocowych, na których omówiono procedury „Niebieskie Karty” wszczęte w rodzinach z podejrzeniem problemu przemocy domowej. W 2024 roku 22 osoby w rodzinach zostały objęte działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty". Natomiast w 2023 roku 12 osób w rodzinach zostało objętych działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty", odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i 12 posiedzeń Grup Roboczych, na których omówiono procedury „Niebieskie Karty” wszczęte w rodzinach z podejrzeniem problemu przemocy domowej. Powyższe dane wskazują na tendencję wzrostową w zakresie ilości osób wymagających wsparcia w związku z występowaniem problemu przemocy

domowej. W 2024 roku na terenie Gminy Markusy wszczęto 7 Procedur „Niebieskie Karty”. Niepokojącym jest fakt, że większość osób doznających przemocy domowej stanowiły osoby małoletnie.

Na terenie Gminy Markusy działa Punkt Konsultacyjny, gdzie osoby doznające przemocy domowej mają możliwość uzyskania pomocy i wsparcia. Pomoc i wsparcie można również uzyskać w innych instytucjach publicznych zajmujących się pomocą osobom dotkniętym przemocą domową, do których należą m.in. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach, Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, placówki oświatowe i medyczne z terenu Gminy Markusy. Pomoc jaką mogą otrzymać osoby tego wymagające oferowana jest m.in. w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego. Monitorowana jest również sytuacja osób w rodzinach oraz dokonuje się sprawdzenia stanu bezpieczeństwa domowników w ramach procedury „Niebieskie Karty”. W związku z wejściem w życie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, wobec osób uczestniczących w procedurze "Niebieskie Karty" są prowadzone działania monitorujące przez okres 9 miesięcy po zakończeniu procedury.

VI. ZADANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

Z przemocą stykają się przedstawiciele różnych instytucji, których ustawa o przeciwdziałaniu przemocy domowej obliguje do reagowania i podejmowania działań wspierających, pomocowych i zapobiegających. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego polegają przede wszystkim na:

1. rzetelnej informacji o zjawisku przemocy (jego przyczynach i konsekwencjach) wśród mieszkańców Gminy Markusy, w tym młodzieży,
2. poprawie skuteczności działania instytucji publicznych,
3. indywidualizacji rodzaju proponowanej pomocy do specyfiki problemu,
4. rozwoju nowych form pracy środowiskowej,
5. poprawie sytuacji zawodowej i materialnej rodzin.

Wymiana informacji pomiędzy członkami Zespołu Interdyscyplinarnego dokonuje się poprzez informację telefoniczną, listową, mailową oraz poprzez spotkania w grupach. Do działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej należy przede wszystkim:

1. podejmowanie działań wynikających z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
2. diagnoza sytuacji, potrzeb i zasobów osoby doznającej przemocy domowej,
3. udzielanie kompleksowych informacji o:
 - możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób doznających przemocy domowej,
 - formach pomocy małoletnim doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc,
 - możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby doznającej przemocy domowej,
4. organizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby doznającej przemocy domowej,
5. zapewnienie osobie doznającej przemocy, w zależności od potrzeb, schronienia w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej lub w innej placówce, w tym prowadzonej przez organizacje pozarządowe i stowarzyszenia działające na podstawie przepisów ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
6. udział pracownika socjalnego w opracowaniu przez grupę diagnostyczno- pomocową indywidualnego planu pomocy,
7. podejmowanie działań mających na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w środowisku domowym, w szczególności składaniu systematycznych

wizyt sprawdzających stan bezpieczeństwa osoby doznającej przemocy domowej, w zależności od potrzeb określonych przez grupę diagnostyczno-pomocową,

8. prowadzenie rozmów w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz informowanie osoby stosującej przemoc domową o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii, udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych lub programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
9. monitorowanie efektów podjętych działań pomaganie w załatwianiu spraw urzędowych i innych ważnych spraw bytowych,
10. udzielanie informacji o przysługujących świadczeniach i formach pomocy w uzasadnionych przypadkach udzielanie pomocy finansowej w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, udzielanie pomocy rzeczowej np. przekazywanie odzieży, żywności z FEAD,
11. w razie potrzeby zwracanie się do Policji o podjęcie działań prewencyjnych zgodnie z kompetencjami.

VII. CELE PROGRAMOWE

1. Cel główny

Wzmocnienie systemu działającego na rzecz prawidłowego funkcjonowania rodziny/osób doświadczających przemocy domowej oraz przeciwdziałania przemocy wśród mieszkańców Gminy Markusy.

2. Cele szczegółowe

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Markusy,
- 2) zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- 3) zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą,
- 4) podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową,

- 5) podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą domową i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu,
- 6) oddziaływanie na sprawców przemocy poprzez rozmowy motywująco- dyscyplinujące oraz poprzez działania korekcyjno-edukacyjne.

Wskaźnik ogólny:

Liczba osób, które skorzystały z różnych form wsparcia w związku z problemem przemocy domowej, w tym: liczba osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz liczba osób, które skorzystały ze wsparcia różnego rodzaju placówek, takich jak: specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, ośrodki interwencji kryzysowej, punkty konsultacyjne, inne placówki świadczące pomoc osobom doznającym przemocy domowej.

Cel 1.

Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej w Gminie Markusy

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy\ Partnerzy
1.	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy domowej	a) Sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, -Zespół Interdyscyplinarny w Markusach, -Komenda Miejska Policji w Elblągu -Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach, -placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy,

				- przedstawiciele ochrony zdrowia, -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy
--	--	--	--	---

Cel 2.**Zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej**

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy\ Partnerzy
1.	Przeprowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	a) Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mającym na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, b) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową, c) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach oraz możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, d) inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc domową, e) monitorowanie sytuacji osób oraz rodzin dotkniętych przemocą, f) opracowanie oraz realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy domowej, g) zbieranie materiałów niezbędnych do realizacji procedury „Niebieskie Karty”	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, -Zespół Interdyscyplinarny w Markusach, -Komenda Miejska Policji w Elblągu -Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach, -placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy, -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy

Cel 3.**Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą**

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy\ Partnerzy
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy materialnej osobom doznającym przemocy domowej	a) współpraca z instytucjami b) udzielanie świadczeń pieniężnych	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, - Urząd Gminy Markusy
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego osobom doznającym przemocy domowej	a) prowadzenie pracy socjalnej, b) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa w ramach współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu c) edukowanie osób doznających przemocy domowej w zakresie przysługujących im praw	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, -Zespół Interdyscyplinarny w Markusach, -Komenda Miejska Policji w Elblągu -Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach, -placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy,

				-Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	a) motywowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz programie psychologiczno-terapeutycznym, b) kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym oraz programie psychologiczno-terapeutycznym	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, -Zespół Interdyscyplinarny w Markusach, -Komenda Miejska Policji w Elblągu -Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach,

				-placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy, -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu
--	--	--	--	---

Cel 4.

Podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą domową

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy\ Partnerzy
1	Edukacja społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	a) podnoszenie wiedzy wśród społeczności lokalnej w zakresie problemu przeciwdziałania przemocy domowej poprzez: zamieszczanie informacji na stronie internetowej, dostęp do ulotek oraz innych materiałów edukacyjno-informacyjnych itp., b) prowadzenie dla dzieci oraz dorosłych wszelkich działań profilaktycznych i terapeutycznych, c) prowadzenie wśród dzieci oraz młodzieży profilaktyki w zakresie przemocy i agresji m.in. poprzez organizowanie zajęć w placówkach oświatowych z terenu Gminy Markusy, d) organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży, e) uczestnictwo w kampaniach prowadzonych	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, -Zespół Interdyscyplinarny w Markusach, -Komenda Miejska Policji w Elblągu -Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach, -placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy, - służba zdrowia, - kuratorzy sądowi

		na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej, f) edukacja rodziców i dzieci w zakresie przeciwdziałania agresji, uzależnień i dobrych wzorców rodziny g) promocja modelu zdrowego trybu życia.		
--	--	--	--	--

Cel 5.

Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą domową oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy\ Partnerzy
1.	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy domowej oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu	a) udział w szkoleniach, konferencjach, warsztatach dla służb podejmujących działania na rzecz osób a także rodzin uwięzionych w przemoc, b) organizowanie spotkań, które mają na celu pomoc w trudnych sytuacjach oraz wymianę doświadczeń,	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, -Zespół Interdyscyplinarny w Markusach, -Komenda Miejska Policji w Elblągu -Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach, -placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy, -Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu

Cel 6

Oddziaływanie na sprawców przemocy domowej poprzez działania korekcyjno- edukacyjne

Lp.	Zadanie	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy\ Partnerzy

1.	Prowadzenie działań motywujących do zmiany zachowań	a) rozmowy motywujące do zmiany zachowań, b) występowanie do prokuratury z zawiadomieniami z związku z podejrzeniem popełnienia czynów określonych w art. 2§2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, c) kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową oraz do programu psychologiczno-terapeutycznego, d) kierowanie do udziału w terapii uzależnień.	2025-2030	- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach, -Zespół Interdyscyplinarny w Markusach, -Komenda Miejska Policji w Elblągu -Rewir III Dzielnicowych w Gronowie Elbląskim, - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach, -placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy, -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy
----	---	--	-----------	--

VIII. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na terenie Gminy Markusy na lata 2025 — 2030 są:

Osoby doznające przemocy domowej do których zaliczamy:

- a) małżonek, także w przypadku, gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępnych, zstępnych i ich małżonków,
- d) osoby pozostające w stosunku przysposobienia i jej małżonka oraz ich wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków,
- e) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępnych, zstępnych, rodzeństwo i ich małżonków osoby wspólnie zamieszkujące i gospodarujące oraz jej wstępnych,
- f) zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

g) osoby pozostające obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,

h) małoletni - wobec których jest stosowana przemoc domowa.

Osoby stosujące przemoc domową - należy przez to rozumieć pełnoletniego, który dopuszcza się przemocy domowej.

Świadkowie przemocy domowej - należy przez to rozumieć osobę, która posiada wiedzę na temat stosowania przemocy domowej lub widziała akt przemocy domowej.

Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielenia pomocy w razie wystąpienia zjawiska przemocy domowej. Społeczność lokalna.

IX. RALIZATORZY PROGRAMU

Podmioty działające na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej,

- 1) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach,
- 2) Dzielnicowi,
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Markusach,
- 4) Placówki oświatowe z terenu Gminy Markusy,
- 5) Przedstawiciele ochrony zdrowia,
- 6) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Elblągu,
- 7) Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej - Sąd Rejonowy w Elblągu.

X. MIEJSCE I CZAS REALIZACJI PROGRAMU

Program będzie realizowany na terenie Gminy Markusy w latach 2025-2030. Działania zaplanowane do realizacji będą wprowadzane w formie ciągłej.

XI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany z:

- dotacji budżetu państwa,
- środków budżetu Gminy Markusy,

- środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł w miarę możliwości.

Budżet na 2025 r. zaplanowano łącznej w kwocie **7 500,00 zł**, na którą składają się: dofinansowanie z budżetu państwa w kwocie 6 000,00 zł oraz środki budżetu gminy w kwocie 1 500,00 zł. Budżet na lata 2026-2030 – planowany będzie na poziomie kwoty w roku 2025 lub większy.

XII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

- 1) zmniejszenie poczucia bezradności osób doznających przemocy domowej,
- 2) zmniejszenie rozmiaru przemocy domowej,
- 3) zwiększenie wiedzy instytucji zajmujących się przemocą domową na temat zjawiska przemocy – diagnoza rzeczywistego zjawiska na terenie Gminy Markusy,
- 4) pogłębienie wiedzy społeczeństwa o zjawisku przemocy domowej i sposobach radzenia sobie z tym problemem,
- 5) zwiększenie skuteczności działań,
- 6) zmiana postaw społecznych wobec przemocy.

XIII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Markusach będzie przedkładał Wójtowi Gminy Markusy raport z realizacji programu do końca pierwszego półrocza. Realizacja programu będzie monitorowana na bieżąco, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Uzyskane informacje pozwolą na planowanie działań, rozwijanie programu w przyszłości. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Markusach na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów/ partnerów programu przekazanych Kierownikowi GOPS w Markusach do końca pierwszego kwartału. Przy ocenie programu pod uwagę będą brane następujące wskaźniki:

1. liczba osób/rodzin objętych pomocą,
2. liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
3. ilość działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
4. liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i Grup Diagnostyczno- Pomocowych,
5. liczba uruchomionych procedur „Niebieskie Karty”,

6. liczba osób doznających przemocy domowej,
7. liczba osób biorących udział w programach korekcyjno-edukacyjnych oraz programach psychologiczno-terapeutycznych,
8. liczba przeprowadzanych kampanii profilaktycznych,
9. liczba interwencji.

XIV. UWAGI KOŃCOWE

Zakłada się, że „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Ofiar Przemocy Domowej na terenie Gminy Markusy na lata 2025 — 2030” ma charakter interdyscyplinarny i realizowany będzie przez wszystkie instytucje, służby i organizacje zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy domowej.

Za koordynację przedsięwzięć podejmowanych w ramach realizacji Programu oraz inicjowanie konieczności wprowadzania zmian do obowiązującego dokumentu odpowiada Zespół Interdyscyplinarny w Markusach.

Niniejszy Program wytycza ogólne kierunki działania na przestrzeni 5 lat i może podlegać modyfikacjom i uzupełnieniom wynikającym z bieżących doświadczeń, zmian prawnych i organizacyjnych.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Tomasz Marecki